

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN MUUTOS / LUKU 5.4 OPPILASHUOLTO JA TURVALLISUUDEN EDISTÄMINEN

LUKU 5.4 Oppilashuolto

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain käsitteistön sijasta perusopetuksen opiskeluhuollosta nimitystä oppilashuolto, opiskelijasta käsitettä oppilas ja oppilaitoksesta nimitystä koulu. Koulutuksen järjestäjään viitataan käsitteellä opetuksen järjestäjä¹.

Lasten ja nuorten kehitysympäristön ja koulun toimintaympäristön muuttuessa oppilashuollosta on tullut yhä tärkeämpi osa koulun perustoimintaa. Oppilashuolto liittyy läheisesti koulun kasvatus- ja opetustehtävään. Oppilashuoltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus².

Oppilaalla on oikeus saada maksutta sellainen oppilashuolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää³. Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilashuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Tämän lisäksi oppilailla on lakisääteinen oikeus yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.⁴ Monialainen yhteistyö on oppilashuollossa keskeistä. Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.

Perusopetuksen oppilashuollosta ja siihen liittyvistä suunnitelmista säädetään oppilas- ja opiskelijahuolto-laissa. Tässä luvussa määrätään oppilashuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan oppilashuollon tavoitteista sekä paikallisen opetussuunnitelman ja koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman laatimisesta. Opetuksen toteuttamiseen kuuluvasta oppimisen ja koulunkäynnin tuesta määrätään perusteiden luvussa 7⁵.

5.4.1 Monialainen oppilashuollon yhteistyö

Oppilashuolto järjestetään monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus⁶. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa ottaen huomioon oppilaan ikä ja edellytykset. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa.⁷ Kouluyhteisön tai oppilaiden hyvinvoinnissa havaittuihin huolenaiheisiin etsitään ratkaisuja yhdessä oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössä työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilökunnalla.⁸ Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut⁹. Näiden

¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 1 § 3 mom.

² YK:n Yleissopimus lapsen oikeuksista 1989

³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 4 mom.

⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 1 ja 2 mom.

⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 6 §

⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 9 § 1 mom.

⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 4 mom. ja 18 § 1 mom.

⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 ja 2 mom.

⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 3 § 3 mom.

asiantuntijoiden tehtävät liittyvät niin yksilöön, yhteisöön kuin yhteistyöhön. Palveluja tarjotaan oppilaille ja huoltajille siten, että ne ovat helposti saatavilla¹⁰. Palvelut järjestetään lain edellyttämässä määräjassa¹¹.

Oppilaille ja heidän huoltajilleen annetaan tieto käytettävissä olevasta oppilashuollosta ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja¹². Oppilaan ja huoltajan osallisuus oppilashuollossa, suunnitelmallinen yhteistyö ja oppilashuollosta tiedottaminen lisää oppilashuollon tuntemusta ja edesauttaa palveluihin hakeutumista. Eri ammattiryhmiin kuuluvien työntekijöiden keskinäinen konsultaatio on tärkeä työmenetelmä oppilashuollossa.

Oppilashuollon tavoitteet, tehtävät ja toteuttamisen periaatteet muodostavat esiopetuksesta toisen asteen koulutukseen ulottuvan jatkumon. Eri koulutusasteiden vuorovaikutus on tärkeää pohdittaessa oppilashuollon toimintaa kokonaisuutena. Yhtenäiset käytännöt tukevat eri kehitysvaiheissa oppilaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Oppilashuollon monialaisen yhteistyön rakenteita, muotoja ja toimintatapoja kehitetään kouluyhteisössä ja eri yhteistyötahojen kanssa. Kehittämistyö edellyttää oppilashuollon suunnitelmallista arviointia¹³.

*Oppilashuoltoryhmät*¹⁴

Opetuksen järjestäjä asettaa oppilashuollon ohjausryhmän ja koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät. Yksittäistä oppilasta koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano. Kaikki oppilashuoltoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa että ryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sen mukaan kun käsiteltävä asia edellyttää.

Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa opetuksen järjestäjäkohtaisen oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla kahden tai useamman opetuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla myös useamman koulutusmuodon yhteinen, jolloin ryhmästä on perusteltua käyttää nimitystä opiskelu- huollon ohjausryhmä.

Koulukohtainen oppilashuoltoryhmä vastaa koulun oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Sitä johtaa opetuksen järjestäjän nimeämä edustaja. Opetuksen järjestäjä ja oppilashuollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä ryhmän kokoonpanosta, tehtävistä ja toimintatavoista. Oppilashuoltoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen oppilashuollon toteuttaminen ja kehittäminen.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu¹⁵. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta.

---

¹⁰ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

¹¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 15 § ja 17 §

¹² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 11 § 1 ja 2 mom.

¹³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 25 §

¹⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 § 1 – 4 mom.

¹⁵ Hallituksen esitys eduskunnalle oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi 67/2013

5.4.2 Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilashuolto on tärkeä osa perusopetuksen toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä seurataan, arvioidaan ja kehitetään koulu yhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä.¹⁶ Yhteisöllisten toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus ja kuulluksi tuleminen on yhteisöllisessä oppilashuollossa tärkeää ja hyvinvointia vahvistavaa. Oppilaiden osallisuuden edistäminen on opetuksen järjestäjän tehtävä¹⁷. Oppilashuolto luo koulu yhteisössä edellytyksiä yhteenkuuluvuudelle, huolenpidolle ja avoimelle vuorovaikutukselle. Osallisuutta lisäävät toimintatavat edesauttavat myös ongelmien ennalta ehkäisyä, niiden varhaista tunnistamista ja tarvittavan tuen järjestämistä.

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön¹⁸. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa. Rauhallinen ilmapiiri edistää työrauhaa. Koulun järjestyssäännöt lisäävät koulu yhteisön turvallisuutta, viihtyisyyttä ja sisäistä järjestystä¹⁹. Opetuksen järjestäjä laatii suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä osana koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa. Opettaja tai rehtori ilmoittaa koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta tilanteeseen osallistuneiden huoltajille.²⁰

Koulurakennuksesta sekä opetustiloista ja -välineistä huolehtiminen ylläpitää ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta. Koulu yhteisöllä on yhtenäiset toimintatavat eri oppimisympäristöissä tapahtuvaa opetusta ja välitunteja varten. Eri oppiaineiden opetukseen laadittuja turvallisuusohjeita noudatetaan. Opetuksen järjestäjä varmistaa, että oppilaan oppimisympäristö työelämään tutustumisen aikana on turvallinen. Koulu ympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa²¹. Turvallisuuden edistämiseen kuuluvat myös koulukuljetuksia, tapaturmien ennaltaehkäisyä ja tietoturvallisuutta koskevat toimintatavat.

5.4.3 Yksilökohtainen oppilashuolto

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa.²² Kouluterveydenhuollossa toteutettavat laajat terveystarkastukset sekä muut määräaikaistarkastukset ovat osa yksilökohtaista oppilashuoltoa ja niistä tehtävät yhteenvedot tuottavat tietoa myös yhteisöllisen oppilashuollon toteuttamiseen.

Yksilökohtaisen oppilashuollon tavoitteena on seurata ja edistää oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä, terveyttä, hyvinvointia ja oppimista. Tärkeätä on myös varhaisen tuen turvaaminen ja ongelmien ehkäisy. Oppilaiden yksilölliset edellytykset, voimavarat ja tarpeet otetaan huomioon sekä oppilashuollon tuen rakentamisessa että koulun arjessa.

---

¹⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 4 § 1 mom.

¹⁷ Perusopetuslaki 47a § 1 mom. (1267/2013)

¹⁸ Perusopetuslaki 29 § 1 mom. (1267/2013)

¹⁹ Perusopetuslaki 29 § 4 ja 5 mom. (1267/2013)

²⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 § 2 mom. 4-kohta ja perusopetuslaki 29 § 3 ja 7 mom. (1267/2013)

²¹ Terveystarkastuslaki (1326/2010) 16 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta (338/2011) 12 §

²² Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 1 mom.

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen²³. Oppilaan osallisuus, omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuihin hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti²⁴. Vuorovaikutus on avointa, kunnioittavaa ja luottamuksellista. Työ järjestetään niin, että oppilas voi kokea tilanteen kiireettömänä ja hän tulee kuulluksi. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Asian käsittely myös yksittäisen oppilaan tueksi koottavassa asiantuntijaryhmässä ja ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan tai huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia oppilashuollon yhteistyötahoja tai oppilaan läheisiä.²⁵ Ryhmän jäsenillä on lisäksi oikeus pyytää neuvoa oppilaan asiassa tarpeelliseksi katsomiltaan asiantuntijoilta²⁶.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus. Ryhmän vastuuhenkilö kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Kirjauksia voivat tehdä myös muut asiantuntijaryhmän jäsenet. Kertomus laaditaan jatkuvaan muotoon, joka etenee aikajärjestyksessä. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:²⁷

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Jos sivulliselle annetaan oppilashuoltokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.²⁸

Oppilashuoltokertomukset sekä muut oppilashuollon tehtävissä laaditut tai saadut yksittäistä oppilasta koskevat asiakirjat tallennetaan oppilashuoltorekisteriin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Oppilashuoltorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä oppilasta taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.²⁹

Kouluterveydenhuollon henkilöstö ja psykologit kirjaavat yksilökohtaisen oppilashuoltotyön säädetyksi potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin. Vastaavasti oppilashuollon kuraattorit kirjaavat asiakastiedot kuraattorin asiakaskertomukseen.³⁰

---

²³ Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö 14/2013 vp.

²⁴ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 § 1 mom.

²⁵ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 1 ja 2 mom.

²⁶ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 § 3 mom. ja laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (621/1999) 26 § 3 mom.

²⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 5 § 2 mom. ja 20 § 1, 3 ja 4 mom.

²⁸ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 5 mom.

²⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 § 1 mom. ja 22 § 1 mom.

³⁰ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 20 § 2 mom., laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992) 12 § ja laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Oppilaan yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilashuollosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi³¹. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot³². Tiedon luovuttaja joutuu harkitsemaan esimerkiksi sitä, onko kysymys sellaisesta tiedosta, joka on välttämättömän oppilaan tai muiden oppilaiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan oppilaan tai huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Jos oppilas siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää oppilashuollon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia oppilashuollon jatkuvuuden kannalta³³. Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.³⁴

5.4.4 Oppilashuoltosuunnitelmat

Opetussuunnitelma tulee oppilashuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa³⁵. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien sekä koulun järjestyssäännön valmisteluun. Koulun oppilaskuntaa kuullaan ennen näiden suunnitelmien ja määräysten vahvistamista.³⁶ Valmistelutyössä tehdään yhteistyötä huoltajien ja tarvittaessa myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Paikallisella tasolla oppilashuollon suunnitelmien kokonaisuus muodostuu kolmesta suunnitelmasta, jotka yhdessä ohjaavat oppilashuollon suunnittelua ja toteutusta. Suunnitelmat valmistellaan monialaisessa yhteistyössä. Suunnitelmat ovat:

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon kirjataan oppilashuoltoa koskeva osuus³⁷,
- paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta³⁸ sekä
- koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma³⁹.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon valmisteltaessa paikallisen opetussuunnitelman oppilashuoltoa koskevaa osuutta sekä koulukohtaisia oppilashuoltosuunnitelmia.

---

³¹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 2 mom.

³² Perusopetuslaki 40 § 2 mom. (1288/2013)

³³ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 23 § 3 mom.

³⁴ Perusopetuslaki 40 § 4 mom. (1288/2013)

³⁵ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

³⁶ Perusopetuslaki 47a § 1 ja 3 mom. (1267/2013)

³⁷ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 § ja lastensuojelulaki (417/2007) 12 § 1 mom.

³⁸ Perusopetuslaki 14 § 2 mom. (477/2003)

³⁹ Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13 §

Oppilashuollon toteuttamisen tavoitteet ja toimintatavat

- edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia
- siirtää painopistettä nykyistä enemmän yksilökeskeisestä työstä yhteisölliseen työhön
- siirtää painopistettä korjaavasta työstä ehkäisevään työhön
- vahvistaa oppilas- ja opiskelijahuollon suunnitelmallisuutta ja toteuttamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä

Oppilashuollon palveluita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Oppilashuoltoa toteutetaan sivistystoimialan ja hyvinvointitoimialan monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista on koulun henkilöstöllä ja se on kaikkien yhteisössä työskentelevien tehtävä.

Oppilashuollosta muodostetaan toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Oppilashuolto järjestetään yhteisöllisenä oppilashuoltona ja yksilökohtaisena oppilashuoltona.

Yhteys hyvinvointisuunnitelmaan

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on yksi Turun kaupungin strategisista asiakirjoista. Suunnitelman sisällöstä on määrätty lastensuojelulain 12 §:ssä ja oppilas ja opiskelijahuoltolain 12 §:ssä. Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelman ja se on huomioitava kaupungin talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Päävastuu ohjelman valmistelusta on ollut asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen ohjausryhmän alaisella lasten ja nuorten alatyöryhmällä. Työryhmässä ovat edustettuina keskushallinto, hyvinvointi-, vapaa-aika-, sivistystoimiala sekä seurakunta, poliisi, puolustusvoimat, lastensuojelujärjestöt sekä ELY-keskus.

Lastensuojelulaki 12 §:

- lasten ja nuorten kasvuolot sekä hyvinvoinnin tila
- ehkäisevät toimet ja palvelut
- lastensuojelun tarve ja resurssit
- lastensuojelun palvelujärjestelmä
- yhteistyö
- suunnitelma ohjelman toteuttamisesta ja seurannasta

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 12 §

- opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet
- arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhuolto- palveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
- toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä oppilashuoltoa ja oppilaiden varhaista tukea
- tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista

Kunta/koulukohtainen oppilashuoltosuunnitelma

Suunnitelma tarkistetaan vuoden kuluessa siitä, kun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on tarkistettu.

Suunnitelmassa kuvataan menettelytavat, joilla koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat sekä tarvittavilta osin yhteistyötahot perehdytetään suunnitelmaan. Samalla sovitaan suunnitelmasta tiedottamisesta edellä mainituille.

OPPILASHUOLTO

Kuviossa kuvataan Turun perusopetuksen oppilashuollon rakennetta ja toimintatapoja sekä oppilashuollon yhteyttä opetusjärjestelyjä koskevaan toimintaan kouluissa.

1. Oppilashuoltopalveluiden kokonaisuus

1.1 Kokonaistarve

Oppilashuoltohenkilöstön esimiehet tekevät keväällä arvion koulujen oppilashuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista oppilashuoltopalveluista seuraavaa lukuvuotta varten. Arviossa huomioidaan koulun oppilasmäärän lisäksi mm. tehostetun ja erityisen tuen oppilaat sekä asuinalueen erityispiirteet.

1.2 Käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

Turun kaupunki järjestää koulunterveydenhoitaja- ja lääkäripalvelut sekä koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut.

1.3 Palveluiden järjestäminen sekä työn- ja vastuunjako

Oppilashuoltohenkilöstön esimiehet päättävät koulunterveydenhoitaja- ja koululääkäripalveluiden sekä koulukuraattori- ja koulupsykologipalveluiden sijoittelusta lukuvuosittain.

1.4 Toteuttamisessa tarvittava yhteistyö

Turun opiskelijahuollon ohjausryhmä tekee oppilashuoltopalveluiden kehittämis- ja arviointityötä. Yhteistyötä tehdään kaikilla oppilashuoltotyön toteuttamisen tasoilla.

1.5 Palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan

Koulunterveydenhoitajat, -lääkärit, -kuraattorit ja -psykologit kohdentavat työpanostaan yllä mainittuihin osa-alueisiin joustavasti ja tarpeen mukaan priorisoiden.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto

2.1 Yhteisöllisen oppilashuollon toimintatavat ja käytännöt

Turun perusopetus on jaettu eteläiseen, itäiseen ja pohjoiseen yhteistyöalueeseen. Yksi alueen erityisopettajista toimii oman työnsä ohella konsultoivana erityisopettajana (KERO). Hänen tehtävänsä on suunnitella ja tukea kouluja oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Keskeinen koulun toimintakulttuuria kehittävä ryhmä on koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR).

Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR)

- tehtävät
  - suunnittelee, toteuttaa, arvioi ja kehittää kouluyhteisön hyvinvoinnin, turvallisuuden, viihtyvyyden ja osallisuuden edistämistä
  - suunnittelee, miten oppilaiden ja yhteisön hyvinvointiin liittyvien kyselyiden ja laadunarviointien tuloksia sekä laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja käsitellään koulussa
  - suunnittelee, miten vanhempien kasvatustyötä tuetaan sekä kodin ja koulun yhteistyötä vahvistetaan
  - käsittelee lukuvuosittain nivelvaiheyhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyöhön liittyviä ajankohtaisia kysymyksiä
- kokoonpano
  - ryhmää johtaa rehtori
  - ryhmään kuuluu opettajaedustajan lisäksi ainakin oppilashuoltohenkilöstö, osa-aikaisen erityisopetuksen edustaja ja vuosiluokilla 7–9 oppilaanohjaaja
  - ryhmään kutsutaan säännöllisesti oppilaskunnan ja huoltajien edustajia
  - ryhmään voidaan tarvittaessa kutsua koulun henkilöstön muita edustajia ja lasten ja nuorten hyvinvointia edistäviä viranomaisia ja toimijoita

Wäinö Aaltosen koulu

2.1 Koulukohtainen yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä (KOR)

- Säännöllinen kokoonpano: rehtori (johtaa ryhmää), erityisopettaja (edustaja vaihtuu lukukausittain), opettajajäsen (edustaja vaihtuu lukukausittain), terveydenhoitaja, koulupsykologi, koulukuraattori.
- Kokoontuminen säännöllisesti kerran kuukaudessa rehtorin kutsusta.
- Vanhempainfoorumi kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Kokoonkutsujana toimii rehtori. Vanhempainfoorumiä kuullaan yhteisöllistä oppilashuoltoa koskevissa asioissa.
- Rehtori tai muu yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsen osallistuu oppilaskunnanhallituksen kokoukseen tarvittaessa. Oppilaskunnan hallitusta kuullaan yhteisöllistä oppilashuoltoa koskevissa asioissa.
- Muita toimijoita kutsutaan kokouksiin tarpeen mukaan. Muita toimijoita ovat mm. vanhempainyhdistys, iltapäivätoiminta, nuorisotoimi, koulupoliisi, seurakunta, varhaiskasvatus, lastensuojelun edustaja.
- Yhteisöllisen oppilashuollon toimintaa arvioidaan läpikäymällä mm. kouluterveyskyselyn, vanhempien tyytyväisyyskyselyjen, oppilastyytyväisyyskyselyjen, ja henkilökunnan hyvinvointikyselyjen tulokset.
- Rehtori kutsuu varhaiskasvatuksen edustaja(t) yhteisölliseen oppilashuoltoon lukukausittain.

2.2 Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastukset

- tarkastus tehdään kolmen vuoden välein (Terveydenhuoltolaki 16 §)
- ympäristöterveydenhuollon edustaja organisoii tarkastuksen, jossa ovat mukana ympäristöterveydenhuollon edustaja, rehtori, kouluterveydenhoitaja- ja/tai lääkäri, työterveyshuollon edustaja, työsuojelun edustaja ja kiinteistöhoitaja.
- Kouluterveyskyselyjen (THL) tuloksia koulu ympäristön osalta tulee hyödyntää tarkastuksessa. Tarkastuksen tulokset kirjataan, ja rehtori yhteistyössä tarkastusryhmän kanssa seuraa sovittujen korjaus- ja muutostoimenpiteiden toteutumista.

2.3 Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

- terveyden edistämisen yksikkö voi tarjota erityisasiantuntemusta päihteistä, seksuaaliterveydestä, ravitsemustieteistä, liikunnasta.
- Koulut käyttävät esimerkiksi Kouluterveyskyselyn (THL) tarjoamaa tietoa koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, vanhempainilloissa keskustelun pohjana, oppilashuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa.

2.4 Järjestyssäännöt

Järjestyssääntöjen tarkoituksena on

- varmistaa opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskelu ympäristöön (POL 29 § 1 mom.)
- huolehtia siitä, että oppilas suorittaa tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyy asiallisesti (POL 35 § 2 mom.)

Järjestyssäännöillä edistetään

- koulun sisäistä järjestystä
- opiskelun esteetöntä sujumista sekä
- koulu yhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä

(POL 29 § 4 mom.)

Järjestyssäännöillä voidaan antaa koulu yhteisön turvallisuuden ja viihtyisyyden kannalta tarpeellisia määräyksiä

- käytännön järjestelyistä
  - asianmukaisesta käyttäytymisestä
  - tarkempia määräyksiä esineistä tai aineista sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä
  - koulun omaisuuden käsittelystä
  - koulun tilojen siisteydestä huolehtimisesta sekä
  - oleskelusta ja liikkumisesta koulurakennuksissa ja koulun alueella
- (POL 29 § 5 mom.)

Järjestyssäännöt ovat voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu

- opetussuunnitelman mukaiseen toimintaan tai
  - perusopetuslain tai siihen liittyvien säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen toimintaan (esim. koulun ulkopuolinen toiminta kuten retket, leirikoulut ja kerhot)
- (POL 29 § 6 mom.)

Järjestyssäännöt valmistellaan yhteistyössä koulun henkilökunnan, vanhempien ja oppilaiden kanssa.

Koulun oppilaskuntaa tulee kuulla.

(POL 3 § 3 mom, 47 a § 1 ja 3 mom.)

Koulukohtaiset järjestyssäännöt, jotka ovat osa opetussuunnitelman koulukohtaista oppilashuoltosuunnitelmaa, hyväksyy rehtori.

Järjestyssäännöt eivät saa olla perusopetuslain tai minkään muun säädöksen (laki, asetus tms.) vastaisia, eikä niillä voida kaventaa oppilaan perusoikeuksia.

Wäinö Aaltosen koulu

2.4 Järjestyssäännöt

KOULUMATKAT

- Koulun pihalla talutat pyörää ja pysäköit sen pyörille varatulle alueelle.

VÄLITUNNIT

- Oppitunnin päätyttyä menet reippaasti ulos.
- Koulupäivä vietetään koulualueella.
- Lumipallojen ja kivien heittäminen on kielletty.
- Kallioilla, puissa ja rakennuksissa kiipeily on kielletty.
- Pidät välituntialueen siistinä.
- Voit viettää välitunnin sisällä vain opettajan luvalla.
- Välitunnin päätyttyä siirryt sisälle opettajan antamien ohjeiden mukaisesti.

SISÄTILAT

- Noudatat yleistä siisteyttä sisätiloissa.

- Kuljet käytävillä hiljaisesti ja rauhallisesti häiritsemättä muita.

OPPI TUNNIT

- Oppitunnin alkaessa olet valmiina omalla paikallasi.
- Annat toisille työrauhan ja käyttäydyt asiallisesti.
- Opiskelet tunnollisesti ja teet parhaasi.
- Noudatat opettajien ja avustajien antamia ohjeita.

ASIANMUKAINEN KÄYTTÄYTYMINEN

- Olet kaikkia kohtaan reilu, rehellinen, ystävällinen, avulias ja kohtelias.
- Kunnioitat opettajiasi ja koulun muuta henkilökuntaa ja noudatat näiden antamia ohjeita.
- Käyttäydyt niin, ettet vaaranna toisten turvallisuutta.

KOULUN OMAISUUDEN KÄSITTELY SEKÄ ESINEET JA AINEET

- Koulun ei saa tuoda eikä koulupäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.
- Oppilaalla on velvollisuus korvata tekemänsä vahinko vahingonkorvauslain mukaisesti. Vahingosta ilmoitetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.
- Koulun ei saa tuoda päihdyttäviä aineita (tupakka, alkoholi, muut).

RANGAISTAVIA TEKOJA OVAT MUUN MUASSA

- Valehteleminen
- Varastaminen
- Luntaaminen
- Nimikirjoituksen väärentäminen
- Toisen jatkuva, toistuva kiusaaminen
- Luvaton poissaolo

Wäinö Aaltosen koulun rehtori Henri Littunen on hyväksynyt järjestyssäännöt 2.6.2014 kuultuaan ensin koulun oppilaskuntaa ja vanhempainfoorumi.

LISÄKSI WÄINÖ AALTOSEN KOULUSSA ON SOVITTU

- Kännykkää käytät opettajan luvalla työvälineenä.
- Sisällä et käytä päähinettä.
- Noudatat hiljaista ruokailua.
- Noudatat hyviä ruokailutapoja ja poistut ruokailusta saatuasi opettajalta luvan.
- Kuljet koulumatkat varovasti ja liikennesääntöjä noudattaen.
- Pyöräilet kouluun vasta kolmannelta vuosiluokalta alkaen. Käytät kypärää pyöräillessäsi.
- Pimeään aikaan käytät heijastinta koulumatkoilla.

2.5 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

Perusopetuslain mukaan oppilaan tulee osallistua perusopetukseen, jollei hänelle ole erityisestä syystä myönnetty vapautusta.

(POL 26§)

Koulujen tulee tiedottaa huoltajille, miten oppilaan poissaoloista ilmoitetaan koululle. Tavoitteena on, että luvattomiin poissaoloihin voidaan puuttua mahdollisimman nopeasti. Opetusryhmästä vastuussa oleva luokanopettaja tai luokanvalvoja seuraa säännöllisesti oppilaiden poissaoloja.

Wäinö Aaltosen koulu

2.5 Poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen

- Mikäli poissaoloja on poikkeuksellisen paljon, tulee opettajan toimia asiassa aktiivisesti poissaolojen syyn selvittämiseksi (ohjaus kuraattorille, rehtorille). Poissaoloista ilmoitetaan huoltajalle Wilmassa. Tarvittaessa opettaja on yhteydessä kotiin puhelimitse ja voidaan järjestää huoltajatapaaminen.

2.6 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus

Koulun oppilaat ja henkilökunta perehdytetään lukuvuosittain turvallisuutta edistäviin toimintatapoihin.

Koulutapaturma on perusopetuksen oppilaille koulussa tai koulumatkalla sattunut äkillinen, ulkoisen ruumiinvamman aiheuttava odottamaton tapahtuma. Koulutapaturmina korvataan myös sellaiset vammat, jotka ovat syntyneet opintokäynnillä, opintoretellä, leirikoulussa, kerhossa tai välittömällä matkalla niihin, mikäli ne sisältyvät koulun toimintasuunnitelmaan.

Tarkat toimintaohjeet tapaturman sattuessa löytyvät koulun turvallisuuskansiosta ja kaupungin nettisivuilta. <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=4722>
Tapaturmasta ilmoitetaan viipymättä oppilaan huoltajalle.

2.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakointi on kielletty kaikkien perusopetusta antavien koulujen sisä- ja ulkotiloissa. (Tupakkalaki 12 §)

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonkin hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (POL 29 § 2 mom.)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. (POL 36 d § 1, katso myös 2 – 4 mom.)

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitetun kielletyn esineen tai aineen haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. (POL 36 e § 1, katso myös 2 – 5 mom.)

Edellä 36 d ja 36 e §:ssä tarkoitetut toimenpiteet on toteutettava mahdollisimman turvallisesti.

Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi.

Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta.

Toimenpiteiden käyttö tulee kouluissa suunnitella ja ohjeistaa.

(POL 36 f § 1, katso myös 2 mom.)

Edellä 29 §:n 2 momentissa tarkoitetut kielletyt esineet ja aineet luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan.

(POL 36 g § 2, katso myös 1, 3 – 4 mom.)

[linkki Perusopetuslaki](#)

http://hoitoreitit.turku.fi/OPPILAS_PAIHTYNEENA_KOULUSSA_ORG.htm#

Wäinö Aaltosen koulu

2.7 Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

- Ehkäisevä kasvatus: Vuosiluokilla 5 ja 6 annetaan päihdevalistusta. Hyödynnetään myös koulun ulkopuolisia terveydenhuollon asiantuntijoita.
- Mahdollisessa päihde-epäilytilanteessa oppilas ohjataan rauhalliseen tilaan. Paikalle pyydetään toinen opettaja. Oppilasta pyydetään tyhjentämään taskunsa ja laukkunsa. Jos oppilaan hallusta löytyy epäilyttäviä aineita, rehtori pyydetään paikalle. Mahdolliset kielletyt aineet luovutetaan rehtorin haltuun. Otetaan yhteyttä huoltajiin ja tarvittaessa myös viranomaisiin. Kielletyn aineen haltuun ottanut opettaja varmistaa mahdolliset jatkotoimenpiteet (lastensuojeluilmoitus).

2.8 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan. (POL 32 § 4 mom.)

Ohjattu toiminta voi olla osallistumista tukiopeukseen, kerhotoimintaan tai muuhun ohjattuun toimintaan. Em. koskee oppilaita, joilla on ns. kuljetusetuus.

Wäinö Aaltosen koulu

2.8 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet

- Koulukuljetusta odotetaan liikuntahallin edessä koulun alueella. Ohjaaja opastaa oppilaan odotuspaikalle, kunnes hän osaa kulkea sinne itsenäisesti. Välituntivalvoja ja mahdollinen henkilökohtainen avustaja valvovat odotustilannetta. Kuljetuksen viivästyessä oppilas saa tukea välituntivalvojalta, henkilökohtaiselta avustajalta, luokanopettajalta tai muulta henkilökunnan jäseneltä.
- Liikennettä (esim. huolto) vältetään koulun alueella välituntien aikana.
- Huoltajat ohjataan jättämään koululaiset Ylikyläntien levennykselle. Oppilaat kulkevat jalkakäytävää pitkin kouluun.
- Esikoululaisia saattavat huoltajat jättävät autonsa koulun yleiselle parkkipaikalle ja saattavat esikoululaiset kävellen esikoululuokkaansa. Esikoululaiset haetaan samaa toimintatapaa noudattaen.

2.9 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opetuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelman yhteydessä

- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä
- toimeenpanna suunnitelma ja valvoa sen noudattamista ja toteutumista.

(POL 29 3 mom.)

Suunnitelmassa kuvataan:

1. kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
2. edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
3. yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
4. yhteistyö huoltajien kanssa
5. yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
6. suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
7. suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi

Wäinö Aaltosen koulu

2.9 Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

1. Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen
  - Koulun järjestyssäännöt käydään joka syksy läpi kaikissa luokissa.
  - Luokkiin luodaan turvallinen ilmapiiri sekä ryhmäytetään ja harjaannutetaan tunne – ja vuorovaikutustaitoja säännöllisesti.
  - Koulussa on käytössä Verso-toiminta (vertaissovittelu)
  - Aikuiset puuttuvat koulussa tapahtuvaan järjestyssääntöjen vastaiseen käytökseen.
  - Ongelmatilanteissa oppilasta ohjataan ja kuullaan.
  - Mahdollisen kiusaamistapauksen tullessa tietoon, Sopu-tiimi ottaa selvitys – ja seurantavastuun tilanteesta.
  - Huoltajia tiedotetaan toimintamallista Wilman kautta sekä vanhempainilloissa.
  - Vakavien väkivaltatapauksen seurauksena tehdään rikosilmoitus.
2. Edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisötasolla.
  - Järjestyssäännöt käydään läpi keskustellen joka luokassa.
  - Oppilaita kuullaan järjestyssääntöjä laadittaessa.
    - edellä mainittujen asioiden käsittely ryhmätasolla
      - Huoltajia tiedotetaan koulun järjestyssäännöistä esim. vanhempainilloissa.
      - Oppilaita opastetaan toimimaan kiusaamistilanteissa.

- Kiinnitetään huomiota ryhmä- ja luokkahengen parantamiseen.
  - edellä mainittujen asioiden käsittely yksilötasolla
    - Oppilas harjoittelee tunne – ja vuorovaikutustaitoja.
3. Yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
    - Opettaja selvittää oppilaiden keskeisiä ongelmatilanteita.
    - Tarvittaessa asia viedään Sopu-tiimin käsiteltäväksi.
    - Huoltajia tiedotetaan ongelmatilanteista.
  4. Yhteistyö huoltajien kanssa
    - Koulun toimintatavat annetaan tiedoksi vanhemmille.
    - Kiusaamistapauksissa huoltaja ottaa ensisijaisesti yhteyttä lapsen omaan opettajaan.
  5. Yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa.
    - Mikäli oppilasta on pahoinpidelty koulupäivän aikana, on huoltajilla oikeus päättää asianomistajana rikosilmoituksen tekemisestä.
    - Vakavissa pahoinpitelyissä otamme yhteyttä poliisiin ja tiedotamme asiasta, jolloin poliisi päättää asian saattamisesta syyteharkintaan.
    - Tapahtumat kirjataan Wilmaan.
  6. Suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille.
    - Suunnitelma on luettavissa koulun kotisivuilla.
    - Suunnitelmasta tiedotetaan koulun henkilöstölle sekä oppilaskunnalle ja huoltajille vuosittain syyslukukauden alkaessa.
  7. Suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi
    - Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa ja viimeistään opetussuunnitelman päivittämisen yhteydessä.
    - Suunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain opettajakokouksissa ja KOR:ssä tai kyselyin.
    - Suunnitelman päivittämisestä vastaavat rehtori ja turvallisuusvastaava.

2.10 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opetussuunnitelman yhteydessä määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Tätä osuutta voidaan kutsua kriisisuunnitelmaksi. Kriisisuunnitelmaa laadittaessa tehdään yhteistyötä tarvittavien viranomaisten kanssa ja otetaan huomioon muut uhka- ja vaaratilanteita sekä kriisitilanteita koskevat suunnitelmat ja ohjeistukset.

Suunnitelmassa kuvataan:

1. kriisitilanteiden ehkäisy ja niihin varautuminen
2. kriisiryhmän kokoonpano: rehtori, turvallisuusvastaava, määritelty oppilashuolto- sekä muu henkilöstö. Kokoonpano määritellään tarkemmin vuosisuunnitelmassa.
3. yhteistyö ja keskinäinen työn- ja vastuunjako kriisitilanteisiin varauduttaessa sekä kriisitilanteissa
4. pelastussuunnitelman, koulun järjestyssääntöjen ja muiden turvallisuusohjeiden yhteensovittaminen

5. toimintaohjeet erilaisissa äkillisissä kriisitilanteissa
6. johtamisen, sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen sekä koulujen ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet äkillisissä kriiseissä
7. psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen

8. kriisisuunnitelmasta tiedottaminen, siihen perehdyttäminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu
9. kriisisuunnitelman päivitys ja arviointi.

(POL 29 § 2 mom.)

Wäinö Aaltosen koulu

2.10 Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

1. Tämän suunnitelman tarkoituksena on ennaltaehkäistä kriisitilanteita ja varautua niihin. Tässä suunnitelmassa esitetään ohjeet johtovastuusta, kriisiryhmästä sekä tiedotuksesta kriisi- ja vaaratilanteissa. Ohjeistus äkillisten kriisien ja uhka- ja vaaratilanteiden varalle on laadittu pelastussuunnitelman, koulun järjestyssääntöjen ja muiden turvallisuusohjeiden pohjalta.
2. Koulun toiminnasta kriisitilanteissa vastaa rehtori. Kriisiryhmään kuuluu rehtori, vararehtori, turvallisuusvastaava, kouluterveydenhoitaja ja koulupsykologi tarvittaessa. Kokoonpano mainitaan tarkemmin vuosisuunnitelmassa.
3. Toimintaohjeet äkillisessä kriisitilanteessa mainitaan Wäinö Aaltosen koulun voimassa olevassa pelastus- ja turvallisuussuunnitelmassa. Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmassa on suunnitelma seuraavien kriisien ja vaaratilanteiden varalle.
  - tapaturmat
  - sairaskohtaukset
  - hammastapaturmat
  - kuljetus sairaskohtauksissa ja tapaturmatilanteissa
  - päihtynyt oppilas koulussa ja päihteet koulussa
  - pahoinpitely ja aseet koulussa
  - itsemurhan uhka
  - itsemurha
  - oppilaan kuolema
  - oppilaan läheisen kuolema
4. Johtaminen ja tiedottaminen
  - Henkilö, joka on paikalla tai saa tiedon tapahtuneesta, tiedottaa asiasta rehtorille tai vararehtorille, jolla siirtyy välittömästi vastuu kriisitilanteen hoitamisesta. Mikäli rehtorit eivät ole paikalla, vastuu siirtyy turvallisuusvastaavalle tai hänen varahenkilölleen.
  - Jo ensimmäinen kuulutus tai tiedonanto on mietittävä tarkkaan.
  - Kriisitilanteesta vastaava henkilö kokoaa välittömästi sillä hetkellä koulussa olevat kriisiryhmän jäsenet, ja he päättävät miten tilanteessa toimitaan ja kenelle asiasta tiedotetaan.
  - Kriisitilanteesta vastaava henkilö päättää tarvittaessa tiedotuksesta koulun ulkopuolelle.

- Asianomaisiin huoltajiin ja opetuksen järjestäjään on oltava tarpeen mukaan heti yhteydessä.
- Mikäli kyseessä on suuronnettomuus tai muu väestönsuojeluasia, otetaan aina yhteys koulun turvallisuusvastaavaan tai hänen varahenkilöönsä.
- Oppilaiden ja/ tai henkilökunnan haastatteluihin median pyynnöstä ei pidä suostua.

5. Psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen

- Tilanteesta vastuussa oleva kriisiryhmä päättää kriisin seurausten käsittelyn laajuuden ja ajankohdat.

6. Kriisisuunnitelmasta tiedottaminen, siihen perehtyminen ja toimintavalmiuksien harjoittelu sekä päivittäminen ja arviointi

- Henkilöstön perehdyttäminen tapahtuu henkilöstökokouksissa ja tarvittaessa osana veso-päiviä. Tiedottamisesta ja perehdyttämisestä vastaa rehtori.
- Kriisisuunnitelman päivittämisestä vastaa turvallisuusvastaava ja varaturvallisuusvastaava yhdessä rehtorin kanssa.
- Rehtori vastaa uusien työntekijöiden perehdyttämisestä kriisi- ja turvallisuussuunnitelmaan.
- Toimintavalmiuksia kerrataan lukuvuosittain koko henkilöstön ja oppilaiden kanssa.

7. Tarkemmat toimintaohjeet löytyvät Wäinö Aaltosen koulun vuosittain päivitettävässä pelastus- ja turvallisuussuunnitelmassa. Saatavilla opettajainhuoneen hyllyssä ja kansliassa.

3. *Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen*

3.1 Asiantuntijaryhmän (MAR) kokoaminen ja toimintatavat

- ryhmään voivat kuulua terveydenhoitaja, kuraattori, psykologi, lääkäri, oppilaanohjaaja, opettaja, erityisopettaja tai muu siinä tilanteessa keskeinen henkilö.
- se henkilö, jolle asian selvittäminen työtehtävien perusteella kuuluu, kutsuu ryhmän kokoon, toimii puheenjohtajana ja hankkii oppilaan ja/tai huoltajan suostumuksen/kirjallisen luvan. Usein ryhmän kokooa kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja tai lääkäri. Myös muut edellä mainituista voivat koota ryhmän.
- ryhmän vastuhenkilö vastaa, että asian käsittely kirjataan oppilaan yksilölliseen oppilashuoltokertomukseen ja että se säilytetään lain vaatimalla tavalla oppilashuoltorekisterissä.

3.2 Yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa

- laaja terveystarkastus tehdään 1.lk:lla, 5.lk:lla ja yhdistetysti 7.-8. lk:lla. Tarkastuksen tekevät terveydenhoitaja ja koululääkäri ja siihen kutsutaan oppilaan lisäksi myös hänen huoltajansa.
- huoltajan kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen sisällytetään opettajan arvio oppilaan selviämisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa ovat terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot. Tieto siirtyy Opetushallituksen ja THL:n yhteistyönä tehdyllä lomakkeella. Terveystarkastuksen jälkeen opettaja saa tarvittaessa huoltajan tai oppilaan suostumuksella palautteen terveystarkastuksessa esiin nousseista asioista.
- laajoista terveystarkastuksista tehtyä yhteenvetoa käytetään arvioitaessa luokka- ja kouluyhteisön tilaa ja mahdollisten lisätoimenpiteiden tarvetta. Yhteenveto ei saa sisältää henkilötietoja.

3.3 Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa

Oppilaan tarvitseman lääkityksen sekä hoidon tukeminen koulussa sovitaan monialaisesti ja tapauskohtaisesti yhdessä huoltajien, oppilaan, kouluterveydenhuollon, koulun henkilöstön ja hoitavan tahon kanssa suullisesti ja kirjallisesti.

Kouluterveydenhuollolla on kokonaisvastuu oppilaan terveydenhuollosta, jolloin kouluterveydenhuollon tulee olla aina tietoinen oppilaan yhteyksistä erikoissairaanhoidon, hänen saamasta hoidosta sekä tehdyistä tutkimuksista.

Erityisruokavaliot:

Terveydenhoitaja:

- ylläpitää listaa terveydellisistä syistä erityisruokavaliota tarvitsevista oppilaista
- arvioi ja varmistaa erityisruokavalioiden jatkamisen tarpeellisuuden kunkin lukuvuoden alussa huoltajalta/oppilaalta ja arvioi lääkärintodistuksen tarpeellisuuden
- kansallisen allergiaohjelman mukaisesti lievään allergiaan riittää itsehoito ja seuranta, mutta erityisruokavaliota koulussa ei tarvita.
- toimittaa tiedon erityisruokavaliosta ruokapalvelun tarjoajalle, ruokahuollosta vastaavalle henkilökunnalle sekä luokanopettajalle/luokanvalvojalle mahdollisimman pian lukuvuoden alettua

Koululääkäri:

- kartoittaa erityisruokavalion oikeellisuuden laajoissa terveystarkastuksissa ja aina tarvittaessa

Luokanopettaja/luokanvalvoja:

- tiedottaa ruokapalvelun henkilökuntaa oppilaan eettisistä syistä johtuvista erityisruokavaliosta

3.4 Yhteistyö tehostetun- ja erityisen tuen yhteydessä

Tehostetun ja erityisen tuen yhteydessä monialainen asiantuntijaryhmä (MAR) voi tehdä yhteistyötä oppilaan, huoltajien ja oppilaan hyvinvoinnista huolehtivien muiden yhteistyötahojen kanssa. Yhteistyö koulun ulkopuolisten tahojen kanssa edellyttää aina oppilaan ja/tai huoltajan kirjallista suostumusta.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus luovuttaa ilman suostumusta opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja opettajille ja rehtorille. (POL 40§, LL 32§)

3.5 Yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Sairaalakoulun oppilaat pysyvät aina oman koulun oppilaina. Sairaalakoulujakso on määräaikainen. Tiivis pedagoginen ja oppilashuollollinen yhteistyö oppilaan oman koulun kanssa on edellytyksenä oppilaan onnistuneelle paluulle takaisin omaan kouluun osastojakson tai avohoidollisen nivel- tai tukijakson jälkeen. Oppilashuollollista yhteistyötä tehdään oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella.

Osastohoidossa olevien oppilaiden yksilökohtainen oppilashuolto

Kouluterveydenhuollon sekä koulupsykologi- ja kuraattoripalveluiden osalta yksilökohtainen oppilashuolto toteutuu osastojakson aikana tarvittaessa oppilaan omassa koulussa. Erikoissairaanhoidon järjestämät näihin verrattavat palvelut eivät ole oppilashuollon palveluja.

Oppilaan oma koulu ja sairaalakoulu järjestävät yhteistyössä yksittäistä oppilasta koskevan monialaisen oppilashuollon. Oma koulu kutsuu kokoon tämän oppilashuollollisen asiantuntijaverkoston. Sairaalakoulun opettaja tai sen oppilashuoltohenkilöstöön kuuluva työntekijä osallistuu pyydettyä oppilaan ja/tai hänen huoltajansa suostumuksella tähän verkostoon. Sairaalakoulu järjestää oppilaiden osastojaksojen aikana tarvittaessa kouluverkostoja. Nämä kouluverkostot eivät ole oppilashuollon asiantuntijaverkostoja.

Osastojakson aikana oppilaan oman koulun opetushenkilöstö ja mahdollisesti oppilashuollon edustaja /edustajat voivat osallistua erikoissairaanhoidon kokoon kutsumiin hoitoneuvotteluihin. Nämä hoitoneuvottelut eivät ole oppilashuollollisia asiantuntijatyöryhmiä, mutta ne antavat tukea omassa koulussa toteutettavalle yksilökohtaiselle oppilashuoltotyölle.

Sairaalakoulussa opiskelevien avohoidossa olevien oppilaiden yksilökohtainen oppilashuolto

Sairaalakoulujakson aikana oppilaan kouluterveydenhuollon palvelut sekä koulupsykologi- ja kuraattoripalvelut toteutuvat sairaalakoulussa. Sairaalakoulun oppilashuoltohenkilöstö toimii yhteistyössä oppilaan oman koulun oppilashuoltohenkilöstön tai oppilaan asioissa kootun monialaisen asiantuntijaryhmän edustajien kanssa.

Sairaalakoulujakson aikana oppilaan asioista vastaava asiantuntijaverkosto kokoontuu sairaalakoulun kokoon kutsumana verkostotapaamisissa, joihin myös oppilaan oman koulun edustaja/edustajat osallistuvat. Tarvittaessa tämä ryhmä voi toimia yksilökohtaisen oppilashuollon asiantuntijaryhmänä (MAR). Tällöin verkostossa mukana ollut oman koulun edustaja kirjaa edellä mainituista verkostoista oppilashuoltolain edellyttämän oppilashuoltokertomuksen oman koulun rekistereihin.

3.6 Yhteistyö joustavan perusopetuksen yhteydessä

Opettaja, kouluterveydenhuolto sekä koulupsykologi ja kuraattori tekevät yksilökohtaista oppilashuoltoa oppilaan ja/tai huoltajien suostumuksella yhteistyössä sosiaalityöntekijöiden, poliisin, nuorisotyöntekijöiden, seurakunnan työntekijöiden ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa.

3.7 Oppilashuollon tuki kurinpitorangeistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Oppilaalle, joka on erotettu määräajaksi tai jolta on evätty opetus jäljellä olevan oppitunnin tai työpäivä ajaksi, tulee opetuksen järjestäjän järjestää tarvittava oppilashuolto. (POL 36 §)

Mikäli rehtori epää oppilaalta oikeuden osallistua opetukseen loppupäivän ajaksi, hän ilmoittaa asiasta huoltajalle ja sopii käytännön järjestelyistä. Oppilaalle ja huoltajalle tiedotetaan mahdollisimman pian mahdollisuudesta oppilashuoltopalveluihin.

3.8 Yhteistyö koulun ulkopuolisten palveluiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa

Asiantuntijaryhmä voi tarvittaessa oppilaan ja/tai huoltajan luvalla konsultoida tai pyytää asian käsittelyyn mukaan Kasvatus- ja perheneuvolan, nuorisopalveluiden, aamu- ja iltapäivätoiminnan tai muiden oppilaan kanssa toimivien tahojen edustajia.

Wäinö Aaltosen koulu

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

- Moniammatillinen asiantuntijaryhmä kokoontuu, kun edeltävä konsultaatio ei tue riittävästi oppilaan oppimista ja hyvinvointia. Edeltävä konsultaatio koostuu pedagogisesta tiimistä (luokanopettaja, erityisopettaja ja tarvittaessa avustaja) ja psykologin, koulukuraattorin tai terveydenhoitajan konsultaatiosta.

4. *Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa*

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja muiden kumppaneiden kanssa.

Opetuksen järjestäjä ja koulut tiedottavat kotisivuillaan yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

1. Oppilaan osallisuus a) yhteisölliseen oppilashuoltoon (KOR) toteutuu tiedottamalla kaikkia koulun oppilaita yhteisöllisen oppilashuollon tekemistä ratkaisuksista. Oppilaskunnan hallituksen jäsenet kutsutaan yhteisölliseen oppilashuoltoon kerran lukukaudessa. Oppilaan osallisuus b) yksilökohtaiseen oppilashuoltoon toteutuu kuulemalla oppilasta häntä koskevissa asioissa.
2. Huoltajan osallisuus a) yhteisölliseen oppilashuoltoon (KOR) toteutuu vanhempainfoorumia kuulemalla ja tiedottamalla. Yksilökohtainen oppilashuolto edellyttää huoltajan kirjallista suostumusta (huoltajan osallistaminen yksilökohtaiseen oppilashuoltoon).
3. Rehtori tarvittaessa tiedottaa muita yhteistyötahoja yhteisöllisestä oppilashuollosta ja siihen osallistumisesta.
4. Alanivelvaiheessa käytetään KOS-lomakkeiden informaatiota. KOR kutsuu varhaiskasvatuksen edustajat nivelpalaveriin lukukausittain. Ylänivelvaiheessa yläkoulun rehtori kutsuu alakoulun edustajat nivelpalaveriin.

5. *Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi*

Koulun vuosisuunnitelmassa on kuvaus oppilashuoltosuunnitelman arvioinnista. Rehtori vastaa koulukohtaisen oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arvioinnista.

Oppilashuolto on yksi perusopetuksen laadunarvioinnin osa-alueista.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteutumisen arviointi

1. Oppilashuoltosuunnitelman arviointi toteutetaan kevätlukukaudella
2. Seurattavat asiat
  - yhteistyö oppilaiden ja huoltajien kanssa
  - kiusaaminen ja työrauhaongelmat koulussa
  - oppilashuoltopalvelujen saatavuus ja riittävyys
  - toimintakulttuuri ja ilmapiiri
3. Seurannassa käytettävät menetelmät
  - kouluterveys- ja laatukyselyt
  - seurantatietojen käsittely
  - keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille
4. Seurantatietojen hyödynnetään ryhtymällä tarvittaviin toimenpiteisiin ja ennaltaehkäisemällä ongelmien syntymistä

Wäinö Aaltosen koulun oppilaskuntaa on kuultu opetussuunnitelman sisällöstä oppilaskunnan hallituksen kokouksessa 6.5.2014

Oppilaskunnan hallituksen kommentti: Oppilaskuntamme mielestä mahdollisuus vaikuttaa lisää oppilaiden kiinnostusta koulutyöhön. Mahdollisuus vaikuttamiseen riippuu kuitenkin paljon opettajan asenteesta. Oppilailla on jonkin verran vaikutusmahdollisuuksia koulutyön järjestämisessä, mutta asian esiin tuominen opetussuunnitelmassa on tärkeää, jotta opettajat innostuisivat ottamaan oppilaita lisää mukaan päätöksentekoon.